ANUL XXXVII.—No. 120 | 25 bani exemplarul | Luni 4 (17) Martie 1919

UNIVERSUL

CELE DIN URMĂ STIRI DIN LUMEA ÎNTREAGĂ
TELEGRAFICE ŞI TELEFONICE
Redacţia şi Administraţia: Bucureşti, str. Brezoianu, 11

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN

Director: VIRGIL N. DĂRĂSCU şi ŞTELIAN POPESCU

BIBLIOTECA UNIVERSITĂŢII

PRESA NOASTRĂ

S'au ridicat în zilele din urmă voci din cele mai autorizate, cari au adus critici aspre la adresa presei noastre, iar procesul care de opt zile se desfăşoară înaintea Curţei Marţiale, este menit să pue azi sigiliul Justiţiei asupra unor concepţiuni greşite, cari au adus presa în starea de acum.

In apus, când presa a fost socotită ca'o necesitate publică şi pusă la dispoziţia poporului spre a'şi apăra drepturile, s'a ţinut seamă atât de marea putere cât şi de marele pericol ce ea 'l reprezintă, ca armă cu două tăişuri şi s'a introdus răspunderea efectivă a scriitorului.

In loc să adaptăm, noi am adoptat, presa fără nici o răspundere, care după prea puţină vreme, a ajuns la o reputaţie detestabilă, iar oameni politici cari aspiră la conducere, sprijiniţi pe opinia publică, nu se sfiesc să declare azi, că ei nu citesc ziarele.

De unde la început, aceia cari se ocupau cu presa, erau oameni de mâna întâi şi cuvântul lor socotit lege, repede locul lor a fost ocupat de oameni plătiţi, fără nici o personalitate, fără nici o răspundere, iar prin condeiul lor, s'a strecurat numai otrava patimilor politice, cari stăpâneau pe fruntaşii vieţei publice a ţărei.

In afară de rare excepţiuni, presă independentă nu a existat şi aceea care făcea curente de opinie, era presa de partid. Cuvintele: tâlhar, hoţ, trădător, etc., erau acelea cu care rând pe rând se gratulau oamenii noştri publici, iar asupra poporului, încă ne-ajuns de pregătit, dar în mintea căruia aceste vorbe aveau alt înţeles, influenţa a fost detestabilă, văzând lipsa de sancţiune.

Când a sosit momentul cel mai greu din viaţa noastră de stat — începutul războiului,—abia s'a dat seama, de ce putere are presa şi atunci de teama ei, guvernul, dintr'o concepţie greşită, a încătuşat'o, în loc să o dirijeze, pentru ca nu cum-va să dea pe faţă abuzurile — une-ori inerente războiului — dar asupra cărora în nici un caz nu trebuia întinsă muşamaua.

Presa noastră, aşa cum se exercitează azi, este anonimă, fără răspunderea efectivă şi nu contribue decât la demoralizare. Când se va introduce răspunderea ei efectivă, lucru la care nimeni nu se gândeşte nici azi, când decretele-legi au ajuns la modă, ait-fel se va scrie în presă.

O ţară are instituţiunile pe cari le merită. Tot ast-fel şi cu presa, care de sigur că dacă la noi în ţară nu este cea mai rea dintre toate instituţiunile ar trebui pentru reforma tuturor celorlalte să se înceapă cu presa, care să poată fi stăvilarul tuturor abuzurilor săvârşite de celelalte organe şi instituţiuni ale Statului.

Zadarnic va arăta presa că guvernul este rău şi trebue schimbat, zadarnic va indica pe tâlhari şi va cere să fie închişi, zadarnic va arăta pe incapabili şi va cere depărtarea lor, dacă ea nu are autoritatea morală şi a convingerei—pe care nu i-o poate da de cât răspunderea efectivă a scriitorului — ea nu va fi crezută, dar va arunca desnădejdea în sufletele cinstite.

In numele presei, sub anonimul şi cu lipsa de răspundere, se comit azi cele mai mari crime în contra Neamului.

Ca această stare de lucruri să înceteze, ca spre o viaţă nouă să ne îndrumăm, presa noastră absolut liberă, trebue să fie îngrădită numai cu răspunderea efectivă a scriitorului, iar nu încătuşată de censorul care în loc de a vedea interesele superioare ale Statului, ce pentru ei n'au nici o valoare, nu ţine cont de cât de interesele de partid, pe care este pus să le apere.

Dacă presa noastră, ar fi fost înconjurată de răspunderea efectivă a scriitorului, cu atacurile cari se aruncă azi guvernului, din toate părţile, nu numai acest guvern, dar ori care altul ar fi căzut de mult prin puterea opiniei publice pe care ar fi creat-o, iar nu numai ar fi otrăvit-o ca până azi.

Să ne recunoaştem păcatele, să ni le curăţim la vreme, să dăm fie-căruia ce este al său şi să ne grăbim a intra pe calea adevărului, dacă voim ca alţii să nu ne ia înainte, iar noi să rămânem tot mereu în urma tuturor celor din prejurul nostru. Presa noastră este rezultatul păcatelor noastre şi fraţii cari au venit din ţinuturile ocupate, să facă bine nu numai să critice presa, dar să biciuiască toate relele interne pe cari le văd şi cari duc mai repede la desbinare de cât la unirea tutulor.

ŞTELIAN POPESCU

Situaţia politică

xternă

Săptămâna aceasta a fost decisivă pentru noi la conferinţa Păcei. De sigur că în momentul cînd vor apărea aceste rînduri, în sferele conducătoare — căci la noi nu este obiceiul ca şi poporul să la parte la treburile publice— se vor fi şi cunoscînd resultatele.

Şi Sârbii şi noi am făcut toate sforţările pentru Torontai, pe lîngă diplomaţi şi oameni politici. Abilul om de Stat sârb, d. Vesnici, reprezentantul Serbiei la Conferinţă, a mai făcut ceva: un apel prin presă la marele public. El a dat Miercuri un lung interview ziarului „New-York Herald" ediţia pariziană, amintind sacrificiile Serbiei, durata războiului ei faţă de noi şi sfârşeşte dînd alarma că în Banat principiile wilsoniene sunt în pericol.

Sârbii întrebuinţează de mult puterea imensă a presei, de care noi — şi aceasta va fi la timp un punct grav de acuzare — n'am voit să ţinem seamă nici înăuntru, după cum arătăm în altă parte vorbind despre presă, nici în afară, unde presa creează şi formează opinia publică.

Acum la Paris se vorbeşte cu crescândă insistenţă de posibilitatea unui referend care ar fi un succes pentru noi faţă de Sârbi, cari l'au cerut şi ei ca subsidiar.

*

Ziarele din ţară vorbesc de posibilitatea unui guvern Naţional, despre care a ajuns vestea şi la Paris. Din cercurile autorizate de acolo ne vine ştirea, că un astfel de guvern în care ar fi tot d. Brătianu şef, este cu desăvîrşire exclus, mai ales că între cei doi fruntaşi de când cu atacurile ce s'au îndreptat contra d-lui Take Ionescu, nici nu mai sunt relaţiuni personale, iar şeful conservatorilor a declarat că nu voeşte să mai aibă niciun fel de raporturi cu Brătianu.

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ 7 OCT 1985

Se pare că provizoriu Americanii ar voi să ne acorde un împrumut, spre a mai îmbunătăţi întru cîtva schimbul şi a ne plăti alimentele ce ne trimet. Petrolul este foarte căutat în străinătate şi se speră că prin ajutorul lui vom reuşi — când vom reuşi — să mai îmbunătăţim schimbul.

*

Ziarul londonez „The Europ" publică un articol documentat în favoarea revendicărilor României la Banat.

In acelaş timp numitul ziar înfierează cu cea mai mare asprime atitudinea sârbilor faţă de fraţii noştri din acel ţinut şi califică de nejustificate pretenţiile lor asupra Torontalului.

*

Aflăm din sursă autorizată, că Conferinţa de la Versailles a notificat ungurilor că, dacă la termenul stipulat nu-şi vor retrage armatele şi administraţia la punctul delimitat de conferinţa păcei, va urma o demonstraţie navală a Aliaţilor în faţa Budapestei, pe Dunăre.

Ni se afirmă că a şi sosit acolo de două zile un monitor englez.

Sălbătăciile ungurilor continuă

Biuroul Presei Consiliului Dirigent român din Sibiu transmite următoarele:

Suferinţele poporului din Sălagiu sunt tot mai mari şi mai grozave, în Simleu Silvaniei, vicarul Ghetie a fost arestat şi escortat între baionete. In Aciu directorul Silvaniei a fost asasinat. Avocatul Coriolan Mesesion a fost grav rănit. Preoţii Aurel Ghilei şi Eil Ostatea au fost spânzuraţi iar o mulţime de ţărani maltrataţi în mod barbar şi jefuiţi.

Protopopul Antoniu Băliban a fost arestat şi i s'a pierdut urma. Locotenentul Traian Patcaş a fost împuşcat de un bolşevic ungur.

VIZITA

generalului Berthelot la expoziţia franco-română

Eri, la orele 11, generalul Berthelot, însoţit de căpitanii Berthelot şi Foulon, a vizitat expoziţia Franco-Română, care s'a deschis, din iniţiativa d-lui profesor Iorga, în localul Ligei Culturale din calea Victoriei colţ cu strada Fântânei.

Distinşii oaspeţi au fost primiţi şi conduşi de d. N. Iorga, care le-a dat cele mai amănunţite şi interesante lămuriri. Generalul Berthelot a arătat cel mai viu interes şi a luat cunoştinţă de documentele, cărţile, gravurile, scrisorile şi tipăriturile expuse, care vorbesc cu atâta elocinţă de soliditatea şi vechimea legăturilor franco-române.

Expoziţia este deschisă zilnic dela 9—12 şi dela 2—6.

ANARHIA DIN RUSIA

Iaşi, 2 Martie.

Agenţi bolşevici executaţi la Odessa. — Se telegrafiază din Odesa că acolo au fost executate 11 persoane, dintre care şi două femei, dovediţi ca agenţi şi agitatori bolşevici.

Bolşevicii şi progromurile din Ucraina. — Se telegrafiază la Chişinău din Kiew că comisarul militar bolşevic a ordonat împuşcarea pe loc a bandelor, cari se vor face vinovate de progromuri.

Cu toate aceste măsuri în diferite localităţi din Ucraina, cele mai multe ocupate de bolşevici, progromurile contra evreilor se ţin lanţ.

* *Toate hârtiile Băncii Generale dela doi lei în sus şi cari nu vor fi ştampilate sau subscrise la împrumutul intern vor fi anulate cu începere dela 9 Martie.*

CONGRESUL PACII

Revendicările teritoriale ALE ROMANIEI

LYON, 1. — Comisiunea centrală însărcinată cu gruparea concluziunilor diferitelor comisiuni teritoriale n'a putut să delibereze încă din cauză că unele comisiuni n'au terminat până acum rapoartele lor.

Singurele comisiuni, cari au depus rapoartele, sunt aceea a afacerilor greceşti şi subcomisiunea afacerilor poloneze însărcinată cu delimitarea frontierei între Germania şi Lituania.

Comisiunea afacerilor belgiene a terminat cu stabilirea hotarelor între Belgia şi Germania.

Comisiunea însărcinată cu chestia teritoriilor româneşti, căreia îi s'a dat însărcinarea să delimiteze şi hotarele Bulgariei, precum şi graniţele nordice şi de răsărit ale Jugo-Slaviei, va fi gata până Sâmbătă seară cu raportul ei.

DESMEMBRAREA GERMANIEI VA GRABI PACEA

Lyon, 1 (Transocean). — Declaraţia făcută de d. Lansing, ministru de externe al Statelor-Unite, la Clubul internaţional al presei, cum că Germania se va desmembra dacă nu va fi imediat ajutată, pare a fi avut de efect grăbirea pregătirei tratatului preliminar de pace.

Plenipotenţiarii Germaniei vor putea fi la Versailles la 22 sau 23 Martie st. n. spre a primi proectul preliminar al tratatului de pace ca să-l supună Adunării de la Weimar.

RASPUNDEREA AUTORILOR RAZBOIULUI

Paris, 2. — Comisiunea răspunderilor a ţinut şedinţe Miercuri, Joi şi Vineri, examinând rapoartele celor trei subcomisiuni.

Rapoartele celor două subcomisiuni cari se ocupă de faptele criminale şi răspunderile războiului, au fost aprobate.

Raportul celei de a treia subcomisiuni care trimite pe vinovaţii războiului, fără nici o consideraţie de rang, în faţa tribunalelor naţionale şi internaţionale, continuă să fie examinat.

Acordul comercial

între România şi Ceho-Slovachia s'a încheiat

Delegaţii României vor pleca la Pressburg pentru semnarea lui.—Ce ne va furniza Ceho-Slovachia.—Perspectivele relaţiilor româno-ceho-slovace

Am publicat acum câtăva vreme convorbirea pe care am avut-o cu d. Lyonel Bondy, consulul general al republicei ceho-slovace în Bucureşti, arătând cu acel prilej că d-sa tratează încheerea unui acord comercial cu România.

Intr'o convorbire pe care ne-a acordat-o d. consul general Bondy, eri ne-a comunicat că a reuşit să ducă la bun sfârşit misiunea d-sale şi că acordul cu România a fost stabilit.

Cum, până acum nou-constituita republică ceho-slovacă n'a mai avut un tratat comercial, ceeace se putea face, ca început, a fost stabilirea acestui acord.

Delegaţii guvernului român vor pleca la Pressburg

In urma propunerei d-lui Bondy, guvernul nostru a admis ca România să trimită la Pressburg trei delegaţi cari, de acord cu trei delegaţi ceho-slovaci, să stabilească condiţiunile de amănunt şi să semneze acordul în forma lui definitivă. Din partea guvernului nostru vor pleca, între alţii, probabil, directorul comerţului din ministerul industriei şi comerţului şi un reprezentant al ministerului de externe, ca delegat special pentru semnarea protocolului, şi un delegat al căilor noastre ferate.

Republica ceho-slovacă a şi desemnat pe reprezentanţii săi. Prin îngrijirea consulatului general din Bucureşti, s'au luat măsuri în vederea primirii şi găzduirii delegaţilor noştri la Pressburg.

Ce ne va furniza Ceho-Slovachia

Republica ceho-slovacă — ne-a spus d. Bondy — este hotărîtă în mod serios şi cinstit să sprijine poporul român în aceste momente critice. Cum lipsa cea mai adânc simţită este pentru moment aceea a mijloacelor de comunicaţiune, e vorba să ni se furnizeze în primul rând material de cale ferată şi chiar locomotive, — pentru rezolvarea crizei de care ne resimţim azi aşa de adânc.

Un sprijin preţios vom avea, — după cât ni se spune— prin furnizarea pentru armata română a unei mari cantităţi de încălţăminte şi îmbrăcăminte.

Marele public dela noi, la rândul lui, va fi în curând aprovizionat cu o serie de articole de imediată necesitate, — toate produse ale industriei naţionale ceho-slovace.

Datorită acordului pentru semnarea căruia delegaţii români vor pleca la Pressburg probabil Miercuri sosirea acestor articole nu va întârzia mult şi însuşi traficul nostru interior va fi uşurat prin furnizarea materialului de cale ferată.

Perspectivele relaţiunilor economice româno-ceho-slovace

Atât personalităţile oficiale ceho-slovace cât şi lumea industrială şi comercială privesc cu ceă mai desăvârşită încredere desvoltarea relaţiunilor economice între noi şi noua republică. Acest optimism este întemeiat pe rezultatele fericite cari pot decurge dintr'o politică de bună înţelegere între două State vecine dintre cari unul este un Stat eminamente agricol, iar celalt eminamente industrial.

Distinsul nostru convorbitor, care manifesta o vie simpatie pentru ţara şi poporul nostru, a insistat asupra punctului de vedere comun în această privinţă pe care l'a găsit la organele noastre conducătoare. D-sa a arătat de asemenea bunăvoinţa deosebită cu care oferta sa a fost primită de guvernul nostru şi a relevat că acest prim pas constitue un preţios element de consolidare a raporturilor prieteneşti cari leagă cele două ţări.

Ca aliaţi ai Marilor Puteri — a încheiat d. Bondy — sperăm că Franţa şi celelalte ţări ne vor sprijini în opera pe care am întreprins-o, operă care este o bază de progres prin muncă şi înţelegere. Ceeace aşteptăm să vedem producându-se în curând şi ne va ajuta să înfăptuim programul nostru cu o oră mai de vreme este deschiderea comunicaţiunii pe Dunăre.

D. Lyonel Bondy va mai rămâne în ţară la noi puţină vreme, adică până în momentul în care acordul între noi şi Ceho-Slovachia va fi fost semnat în forma lui definitivă.

M. Negru

Situaţia în Germania

LUPTELE DIN BERLIN

Nauen, 1. — *Cartierul „Lichtenberg din Berlin, după lupte nu tocmai grele, a fost complet curăţat de spartachişti. Trupele guvernamentale cari l'au ocupat au procedat la perchiziţii, găsind numeroase arme şi muniţiuni.*

In partea sud-estică a Berlinului s'a descoperit un nou cuib de spartachişti.

INTRERUPEREA TRATATIVELOR GERMANO-POLONE

Lyon, 1. — *Tratativele dela Posen privitoare la armistiţiul germano-polonez au fost suspendate. Delegaţii germani au cerut noui instrucţiuni dela guvernul lor.*

ADUNAREA NAŢIONALA DIN PRUSIA

Nauen, 1. — *Adunarea naţională prusiană s'a întrunit, Joi după amiază, în localul fostului parlament prusian.*

Social-democratul majoritar Hirsch, preşedintele consiliului de miniştri şi ministru de interne, în discursul său de deschidere a declarat că vechea Prusie nu mai există şi pe ruinile ei se va reconstrui o nouă Prusie populară.

Trimite salutul prusienilor Austriei germane. Adunarea a înscris la ordinea zilei pentru şedinţa următoare suprimarea stării de asediu la Berlin.

INTARIREA PARTIDULUI INDEPENDENT

Nauen, 1. — Partidul independent a devenit, din punct de vedere numeric mult mai tare decât era în Noembrie în paguba social-democraţiei majoritare care slăbeşte din ce în ce. Programul de acţiune al independenţilor prevede alcătuirea unei armate populare, care să fie o armată de luptă de clasă.

EVACUAREA SCHLESWIGULUI

Paris, 2.—*Din Copenhaga se anunţă că trupele germane sunt pe cale să evacueze Schleswigul de sud, sau cel puţin districtele dela frontieră.*

EX-PREFECTUL EICHHORN, DEPUTAT

Nauen, 2. — Fostul prefect de poliţie Eichhorn care a fost ales deputat în Constituanta din Weimar ca reprezentant al partidului social-democrat independent din Berlin, a cerut din Braunsweig, unde se află sub scutul amicilor săi comunişti, preşedintelui Adunărei naţionale să-i garanteze libertatea personală, spre a putea lua parte la şedinţele Adunării.

Procesul ziariştilor

ZIUA VIII-a

Şedinţa de dimineaţă

Continuarea pledoariilor

La orele 9 dimineaţa şedinţa se redeschide.

D. EM. SOCOR îşi continuă pledoaria.

Terminând cu apărarea lui Slavici, d-sa se ocupă de apărarea lui Grosman. D. comisar regal învinuise pe acesta că a dat informaţiuni inamicului. In principiu lucrul era imposibil. In fapt el nu s'a petrecut, deoarece articolele scrise nu pot constitui crima despre care vorbeşte art. 69 pe baza căruia sunt trimişi ziariştii înaintea Curţii.

D. Socor citeşte articolul incriminat de d. comisar regal şi arată că a fost scris în Decembrie 1917, când situaţia armatei române şi pentru Milcov devenise disperată din cauza trădării ruseşti. Avea dreptul Grosman să spună că din această pricină, armata română nu mai conta ca un factor în faţa „dusmanului" superior. D. Socor atrage atenţia asupra epitetului de duşman, aplicat armatei germane, ceea ce nu ar fi fost permis dacă ziarul ar fi fost al nemţilor. Pentru a arăta că Grosman avea dreptate în aprecierea situaţiei de atunci, d. Socor relevă că M. S. Regina într'un interview acordat unui ziar francez, a recunoscut că în acea vreme toţi pierduseră nădejdea, afară de Ea şi generalul Berthelot.

D. Socor dă apoi citire unui alt articol din „Gazeta Bucureştilor" în care Grosman aduce elogii geniului francez, spre a dovedi că dânsul n'a căutat să atace cu orice preţ pe aliaţii noştrii şi că preocuparea lui a fost să pledeze pentru interesele ţării sale.

De asemenea apărătorul combate invinuirea adusă de comisarul regal lui Grosman, că ar fi scris că ţara românească adevărată este cea de la „Gazeta Bucureştilor" dar în Moldova ar fi trădătorii. Grosman în articolele sale în care se referă comisarul regal, nu a făcut de cât să arate nenorocirile ţării datorite nepriceperii guvernului Brătianu şi în general din cauza politicianismului. A ataca un guvern şia critica organizaţia socială, nu constitue crima de înaltă trădare. Din contră este un drept al cetăţeanului şi mai ales o datorie a gazetarului.

Vo rbind de rolul presei, necesadă lumei de astăzi dar mai ales ţării noastre oligarhice, d. Socor, cere un verdit de achitare pentru ziariştii nevinovaţi.

Pledoaria d-lui M. Mora

Afirmând că „Gazeta Bucureştilor" nu era nemţească, ci românească, examinează situaţia vechei „Bukarester Tagblatt", singurul singurul ziar căruia acordau interviewuri Regele Carol, Titu Majorescu, Ion Brătianu, ziar condus de un membru al Sindicatului Presei, decorat cu cel mai înalt ordin acordat unui ziarist român. Arată cum apariţia „Gazetei Bucureştilor" a fost anunţată cu scopul d'a publica tocmai articole cari nu puteau lua loc în „Bukarester Tagblatt" din timpul ocupaţiei şi d'a fi un ziar românesc.

Plecând dela declaraţia d-lui Marghiloman că „Gazeta Bucureştilor" era simpatică publicului, constată că era ecoul publicului şi că nu acesta era îndrumat de ziar ci ziarul îi traducea starea de spirit. Se ridică în contra acuzaţiei de trădare fără a se dovedi intenţia şi voinţa, elemente fără cari nu poate exista nici o infracţiune şi cu atât mai puţin o trădare. Citeşte în acest sens doctrină şi jurisprudenţă.

Se ocupă pe larg de activitatea literară a d-lui Karnabat şi de activitatea gazetărească a d-lui Camburopol, arătându-i consecvenţi cu ideile ce aveau încă dela consiliul de Coroană din 1914 că nu trebue să facem război, căci nu suntem pregătiţi şi Germania e prea tare. Şi constatând că retragerea în Moldova a fost nenorocita realizare — temporară din fericire — a acestor prevederi, justifica violenţa de limbagiu a celor dela „Gazeta Bucureştilor" prin faptul că vedeau îndeplinindu-se dezastrul de care le era frică, şi ai doilea pentru că erau întreţinuţi în teritoriul ocupat atât cu ştiri inventate, cât şi cu exagerarea victoriilor germane. Compară spiritul din Moldova, unde se vedea armata refăcându-se şi se ridica moralul, cu spiritul din Muntenia unde nemţii aveau o ţesătură aşa de puternică, în cât atmosfera prielnică lor era natural să se stabilească.

Citează o serie de fapte ca să arate că gazeta oglindea credinţa politicianilor din teritoriul ocupat. Relevând interview-ul acordat după armistiţiu de d. Marghiloman, care numea „fatal" consiliul de Coroană din 1916 şi cerea regelui să se demită în interesul păcii, întreabă de ce pentru d-l Marghiloman nu e nici o urmărire, iar pentru d-nii Karnabat, Camburopol, etc, cari au spus lucruri mai uşoare, se cere decapitarea! Şi cu articole din Constituţie dovedind că s'au desfiinţat privilegiile, critică sistemul d'a se pedepsi cei mici pentru fapte comise fără pedeapsă şi de cei mari.

Ca să arate că în adevăr gazeta oglindea opinia publică, întreabă de ce avea cititori aşa mulţi, când e ştiut că nu s'au putut rechiziţiona cititori la ziar şi de ce revistele d-lui Hertz făcea serie fără ca lumea să le fluere?

Combate asertiunea comisarului regal că ziariştii erau în contact cu nemţii cari aveau şcoli de spionaj şi susţine că spionajul nu se pune în contact cu ziariştii dovadă că colonelul Verzea a făcut pentru guvernul nostru doi ani investigaţii la unguri, fără că nimeni să ştie dela noi.

In ce priveşte consideraţia că ziariştii se „ambuscaseră" la jandarmi pedeştri, spune că ministerul de război — unde generalul Iliescu era în legătură cu d. Karnabat, a căruia scrisoare primită dela generalul Iliescu o citeşte — dăduse pe ziariştii la jandarmi ca să poată lucra şi la ziare; că în orice caz lucrul nu e de mirat, când e ştiut că şi d. comisar regal, care era ofiţer nu soldat, a fost tot la jandarmi pedeştri, aşa în cât din acest fapt nu se poate trage nimic defavorabil acuzaţilor.

Ca să explice violenţa de limbaj a d-lui Karnabat, constată că i-au murit doi copii sub ocupaţie şi că nu era nefiresc că accentele sale de revoltă faţă de situaţia de fapt să ia un ton mai sprins.

Şedinţa se suspendă la ora 12.

Şedinţa de după amiazi

Şedinţa se deschide la ora 3 jumătate după amiazi.

Continuând cu starea de spirit din Muntenia, pe care o oglindea „Gazeta Bucureştilor", d. Mora spune că aci nu s'a scos ca în Moldova ziarul „România", menit să refacă speranţele şi încredorea, ci s'a lăsat publicul şi ziariştii la discreţia ştirilor fanteziste.

Trecând la citirea articolelor în criminate ale d-lor Karnabat şi Camburopol, contestă cu energie că acesta din urmă a scris pe cele semnate A. C. şi susţine că nu e nimic de trădare în ele. Dacă d. Karnabat a vorbit de lipsa de patriotism, de cinste şi de organizare a unora dela comandament, de sigur c'a făcut aluzie la cei în-

Abonamentele la ziarul UNIVERSUL costă:
Lei 15 pe 3 luni
„ 30 „ 6 „
„ 60 „ 12 „
la VESELIA: lei 26 pe 12 luni.
Banii pot fi expediaţi prin mandat poştal, Banci" sau mărci în plicuri recomandate.

Odysea Românilor din Rusia

Bolcevicii arestaţi de români, - La temniţa „Odesky Türme"

— Din memoriile d-lui Emil Nicolau — *)

Evenimentele cele mai dramatice nu exclud one ori alternarea lor cu altele comice, dar pe urma cărora poate continua desfăşurarea dramei în chip şi mai grozanic. Astfel s'a întâmplat şi de astă dată.

Intre cei arestaţi se aflau şi d-nii V. Moraru-Andrievici, secretar al consulatului nostru din Odessa, studentul Eremia Mărzăianu şi un sublocotenent austriac Kendy, care, arestat ca spion ajunsese mai întâi să facă parte din „Rumcerod-ul" revoluţionar din Odessa şi apoi arestat — nu se ştie pentru ce — la un loc cu Românii.

Aceşti trei, deşi supuşi aceluiaş regim odios ce ni se impusese nouă pe „Alexis" erau mai în totdeauna veseli, de o veselie exuberantă, petrecându-şi tot timpul în glume, cântece vesele şi în farse, care adesea ne enervau.

Intr'o seară ofiţerul Kendy ne-a spus pe un ton confidenţial:

— La noapte am să arestez pe Racowsky şi pe tovarăşii săi.

Noi crezusem la început că dânsul glumeşte, dar, curând ne-a fost dat să constatăm că într'adevăr s'a ţinut de cuvânt.

Intr'adevăr, pe la miezul nopţii Kendy sosi între noi şi ne spuse:

— M'am ţinut de cuvânt. N'am putut aresta pe Racovsky, fiindcă steaua lui cea bună l'a slujit şi de astă dată: n'a venit pe „Alexis", dar comisarul Ciorney precum şi ceilalţi anarhişti sunt arestaţi în fundul vasului. Veniţi să-i vedeţi.

Şi cei ce l'au urmat au putut să constate că într'adevăr Ciorney şi cerberii noştri erau legaţi „burduf" şi închişi în fundul vasului.

— Acum putem fugi, ne-a spus Kendy.

Dar, temându-ne de urmăriri cari puteau fi tragice, am refuzat să-i urmăm sfatul.

Câte-va ore mai târziu, când veni garda cea nouă, găsi pe Ciorney şi pe ceilalţi anarhişti arestaţi şi le dădu drumul. Vechea gardă n'a voit să explice de ce s'a făcut complicele ofiţerului austriac şi incidentul a fost închis, de teama ridicolului ce "ar fi provocat în oraş păţania capilor bolcevici.

Dar această farsă nu se putea să nu-şi aibă urmările: Două zile după ce am fost dus acasă grav bolnav, tovarăşii mei de suferinţă au fost persecutaţi mai întâi la arestul preventiv, unde trei nopţi de-a rândul au fost lăsaţi să se culce pe ciment, până ce li s'a îngăduit să-şi cumpere rogojine. Notaţi că asta se petrecea în luna Februarie pe un ger siberian şi că ferestrele închisoarei erau sparte.

După cinci zile de o aşa viaţă chinuită, la un loc cu cei mai primejdioşi bandiţi şi asasini internaţionali, la 13 Februarie Racovsky veni la arestul preventiv şi pe un ton dulceag — aşa proceda el de câte ori urzea o nouă crimă — le ţinu următorul discu :

— Intr'adevăr, constat că sici staţi foarte prost, în cât m'am gândit că, până la încheerea diferendului dintre Rusia şi Romănia să fiţi transferaţi la un alt local unde să vă bucuraţi de tot confortul. Celor bolnavi dintre d-stră, li se va da putinţa să se îngrijească la vre-un sanatoriu din oraş.

Au fost unii creduli cari, neînvăţând încă să cunoască perfidia lui Racovsky, s'au încrezut într'însul şi s'au bucurat.

A doua zi, 14 Februarie, prizonierii români au fost preumblaţi pe străzile centrale ale Odesei, huiduiţi de o populaţie inamică şi întărîtată, de către creaturile lui Racovsky, iar apoi au fost aduşi la „Odesky Turme", o puşcărie fioroasă, unde se aflau întemniţaţi cei mai mari criminali.

Iată cum şi-a ţinut cuvântul şi de astă dată Racovsky. Asta era locuinţa cu confort ce o făgăduise victimelor sale

In puşcăria „Odesky Türme"

Această puşcărie, una din cele mai perfecţionate din Europa, e compusă din trei aripi: a bărbaţilor, a femeilor şi în a treia se află instalată infirmeria.

Inchisoarea aceasta e împrejmuită de ziduri înalte, în fundul cărora se întinde curtea rezervată preumblărei criminalilor. Intreaga clădire e de beton armat şi se compune din trei etaje. Toate etajele sunt străbătute de nişte coridoare lungi, în jurul cărora dau celulele închisoarei, celule aşternute pe jos de ciment şi cari au drept uşi nişte grilaje cu bare de fier, aşa cum se pot vedea la grădinele zoologice şi cari se închid pe din afară cu lanţuri grele, ce se lasă de-alungul gratiilor de fer.

Celulele acestea nu se deschid de cât o oră pe zi dimineaţa şi o oră după prânz, pentru a lăsa pe deţinuţi să se plimbe în curte. Acest local îţi dă fiori de groază când străbaţi într'însul.

După trei zile de la aşezarea românilor în această temniţă, gardienii pricepând că au în faţa lor nişte oameni nevinovaţi, s'au vorbit între ei şi au hotărât să nu mai atârne lanţurile de gratii în timpul zilei; şi tot gardienii, ucrainieni, începuse să fie foarte respectoşi faţă de români, punându-se la dispoziţia lor spre a le face toate serviciile.

Mai târziu, când Racovsky, nemulţumit că românii au câştigat astfel simpatia gardienilor, voi să-i transporte iarăşi în altă închisoare, soldaţii ce făceau de gardă acolo le-au luat apărarea şi au instalat mitraliere în faţa temniţei în potriva gardei dezertorilor lui Racovsky.

Iar d. Vernizova, comisarul închisorilor din Odesa, un om de seamă şi un suflet de elită, a arătat românilor cea mai mare solicitudine şi a făcut demersuri ca să-i scape din ghiarele lui Racovsky.

Administraţia temniţei a dat românilor tot sprijinul ei, înlesnindu-le putinţa să fie hrăniţi mai omeneşte, cu toate că banii lor fusese confiscaţi de către Racovsky. Iar medicul şi „sistreţele" infirmeriei au îngrijit cu cel mai mare devotament pe cei bolnavi.

De acesa românii arestaţi, spre a arăta recunoştinţa lor celor de la această închisoare, au făcut împreună cu ei un tablou ce le va aduce aminte vecinic că au găsit o mângâiere în mijlocul durerei ce-i pândea la tot pasul.

Iar când Racovsky obţinu eliberarea (!)românilor din închisoare sub cuvântul că-i va pune în libertate, personalul superior, inferior, medical şi garda s'au arătat foarte sceptici asupra făgăduinţei lui Racovsky, şi erau hotărâţi să-i apere cu arma în mână.

Dar şi de astă dată arestaţii lui Racovsky au fost creduli şi au căzut în mrejele ademenitoare ale acestui om primejdios.

* Memorii ce vor apare în curând în editura librăriei Steinberg.